

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/280/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114220138
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2014:8114220138.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v právnej veci žalobcu: TELERVIS PLUS, a.s., so sídlom Staré Grunty 7, Bratislava, IČO: 35717769, zastúpený: JUDr. Vratislav Šteffek, advokát so sídlom Bratislava, Námestie Martina Benku 6 p r o t i žalovanej: O. O., D.. XX.X.XXXX, N. O. Š. XX, o zaplatenie 334,25 Eur a zmluvnú pokutu a prísl. takto

r o z h o d o l :

Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi 144,25 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 8,50 % ročne od 22.5.2013 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

Účastníci n e m a j ú nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa žalobou zo dňa 18.7.2014 domáhal zaplatenia istiny vo výške 334,25 Eur s úrokmi z omeškania 8,50% ročne od 22.5.2013 do zaplatenia a tiež zmluvnej pokuty vo výške 49,50 Eur na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej dňa 14.6.2012.

Žalovaná sa k žalobe nevyjadrila napriek tomu, že žaloba aj s prílohami jej bola doručená do vlastných rúk ešte dňa 8.8.2014.

Vzhľadom na to, že sa jedná o drobný spor v zmysle § 200 ea ods. 1 O.s.p., súd vo veci rozhodol bez pojednávania, ako to vyplýva z § 115a ods. 2 O.s.p.

Podľa § 115a ods. 2 O.s.p. pojednávanie nie je potrebné nariaďovať ani v drobných sporoch.

Podľa § 200ea ods. 1 O.s.p. ak v priebehu konania dosiahne predmet konania sumu 1000 Eur, od toho okamihu ide o drobný spor.

Súd vykonal dokazovanie zmluvou o spotrebiteľskom úvere zo dňa 14.6.2012, obchodnými podmienkami, oznámením o zosplatnení záväzku zo dňa 24.5.2013 a zistil tento skutkový stav:

Účastníci uzavreli dňa 14.6.2012 zmluvu o spotrebiteľskom úvere pod č. 520120769, na základe ktorej poskytol žalobca žalovanej úver vo výške 500 Eur s uvedením odplaty vo výške 190 Eur a celkovej dlžnej čiastky na úhradu 690 Eur, ktorú sa žalovaná zaviazala splatiť 13 mesačnými splátkami tak, že prvé 3 splátky uhradí po 2,50 Eur a zvyšných 10 splátok po 68,25 Eur, pričom prvá splátka je splatná 10. deň po uzavretí zmluvy a ďalšie 30. deň po splatnosti predchádzajúcej splátky.

Z textu zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplýva, že tento bol poskytnutý za celkový úrok vo výške 20% z istiny pri úvere poskytnutom na 13 mesiacov a vo výške 14% istiny pri úvere poskytnutom na 7 mesiacov. Za poskytnutie úveru si veriteľ účtuje aj odmenu vo výške 18% z istiny pri úvere poskytnutom na 13 mesiacov a vo výške 5% z istiny pri úvere poskytnutom na 7 mesiacov.

V zmluve je tiež uvedená priemerná hodnota RPMN vo výške 46,52 %.

Na druhej strane zmluvy sú obchodné podmienky, ktoré obsahujú 12 bodov a sú podpísané len žalovanou. Podľa bodu 1 týchto obchodných podmienok RPMN pri splatnosti úveru 7 mesiacov predstavuje 66,19% a pri splatnosti 13 mesiacov 67,70%.

V bode 3 obchodných podmienok sa ďalej uvádza, že zmluvné strany dohodli, že pokiaľ dlžník nesplní svoj záväzok podľa čl. II. zmluvy o úvere je veriteľ oprávnený od dlžníka požadovať zaplatenie zmluvnej pokuty za omeškanie vo výške 3,3 % z istiny pri úvere poskytnutom na 13 mesiacov a vo výške 3,1% z istiny pri úvere poskytnutom na 7 mesiacov a to za každý aj začatý mesiac omeškania až do zaplatenia celkovej dlžnej čiastky. Zmluvná pokuta je splatná v okamihu, keď sa dlžník dostal do omeškania s úhradou ktorejkoľvek splátky.

Predmetom žaloby je teda aj zmluvná pokuta, ktorá predstavuje mesačne 16,50 Eur (3,3% z 500 Eur). Túto mesačnú zmluvnú pokutu žalobca uplatnil za 3 mesiace omeškania konkrétne od mája 2013 do júla 2013 (3 x 16,50 Eur).

Žalovaná podľa žaloby uhradila na základe danej úverovej zmluvy celkovo len 355,75 Eur s tým, že posledná uhradená suma vo výške 70 Eur bola zaplatená 28.2.2013.

Listom zo dňa 24.5.2013 žalobca oznámil žalovanej zosplatenie jej záväzku v súlade so zmluvnými podmienkami ku dňu 21.5.2013. Z pripojeného poštového podacieho hárku vyplýva, že uvedený list bol žalovanej doručovaný poštou.

V zmysle bodu 1 obchodných podmienok má veriteľ právo žiadať vrátenie dlžnej sumy spolu s úrokmi po uplynutí troch mesiacov omeškania so zaplatením ktorejkoľvek splátky v plnej výške.

Právny vzťah medzi účastníkmi je potrebné posúdiť podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (od 1.12.2011 do 31.12.2012).

Podľa § 1 ods. 2 citovaného zákona spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Podľa § 2 písm. a/ citovaného zákona spotrebiteľom sa rozumie fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania a podľa § 2 písm. b/ citovaného zákona veriteľom sa rozumie fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 9 ods. 1 citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu. Každá zmluvná strana dostane najmenej 1 jej vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu, ktoré je dostupné spotrebiteľovi.

Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v § 9 ods. 2. Medzi nimi pod písm. f/ je uvedená doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru

pod písm. j/ ročná percentuálna miera nákladov a celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,

písm. k/ výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

Podľa § 11 ods. 1 citovaného zákona poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov ak

a/ zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/ a § 10 ods. 1

b/ je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

Pokiaľ ide o obligatórnu náležitosť, ktorá je uvedená pod písm. f/ túto nie je možné nahradiť výpočtom podľa počtu splátok. Počet splátok (okrem iných náležitostí) je totiž ďalšou obligatórnou náležitosťou zmluvy, ktorá je uvedená pod písm. k/. Nepochybne zákonodarca pod konečnou splatnosťou úveru nemyslel len stanovenie počtu mesačných splátok, pretože inak by sa uspokojil s náležitosťou pod písm. k/, kde sa uvádza aj počet splátok. Obe tieto náležitosti teda nie je možné stotožniť a iný výklad než ten, že termín konečnej splatnosti úveru je potrebné určiť dátumovo, neprichádza do úvahy. Nepochybne tento údaj v predmetnej zmluve chýba (rozsudok Krajského súdu v Žiline 5Co 286/14 z 27.5.2014). V zmluve však chýba aj ďalšia obligatórna náležitosť, ktorá je zakotvená pod písm. k/ vyššie citovaného zákonného ustanovenia, v zmysle ktorého v zmluve musia byť rozlíšené splátky istiny, úrokov a iných poplatkov, teda nepostačuje, ak je uvedená len suma predstavujúca súčet splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Je potrebné zdôrazniť, že zákon o spotrebiteľských úveroch vyžaduje, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere spĺňala prísne obsahové náležitosti. Cieľom tejto právnej úpravy je totiž ochrana spotrebiteľa ako slabšieho účastníka záväzkovo právneho vzťahu zo spotrebiteľského úveru. Uvedený právny záver o nutnosti rozlíšenia spomínaných splátok vyplýva aj z rozsudku Krajského súdu v Trnave 9Co 401/2012 zo dňa 6.8.2013.

V zmluve o spotrebiteľskom úvere musí byť uvedené aj RPMN (písm. j/). Obchodné podmienky nie sú zákonnou súčasťou zmluvy tak, ako to napríklad zákon výslovne ustanovuje pri všeobecných poistných podmienkach v § 788 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Nestačí preto, ak povinný údaj zmluvy je uvedený len v obchodných podmienkach. RPMN predstavuje jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa, pretože odzrkadľuje všetky náklady spotrebiteľa a teda je pre neho rozhodujúci pre posúdenie, či zmluvu uzavrie a to v porovnaní aj s priemernou hodnotou RPMN iných úverov. Pokiaľ teda žalobca neuvedie priamo do zmluvy RPMN, ale len do obchodných podmienok, svedčí to o jeho nekalej obchodnej praktike a nepoctivom správaní vo vzťahu k spotrebiteľovi. Pre súd je nepochopiteľné, ak žalobca dokázal do zmluvy uviesť priemernú hodnotu RPMN a nie RPMN tohto konkrétneho úveru. Táto skutočnosť vedie potom k záveru o tom, že snahou žalobcu bolo odpútať pozornosť od tej skutočnosti, že RPMN konkrétneho úveru je vyššie ako jej priemerná hodnota iných úverov.

Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa opäť v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (od 1.11.2012 do 9.6.2013) nekalé obchodné praktiky sú zakázané.

Podľa § 7 ods. 2 citovaného zákona obchodná praktika sa považuje za nekalú ak a/ je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti

b/ podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výroku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktoré mu je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov.

Podľa § 7 ods. 4 citovaného zákona za nekalú obchodnú praktiku sa považuje najmä klamlivé konanie a klamlivé opomenutie konania podľa § 8 a agresívna obchodná praktika podľa § 9.

Podľa § 8 ods. 3 citovaného zákona obchodná praktika sa tiež považuje za klamlivú ak opomenie podstatnú informáciu, ktorú priemerný spotrebiteľ potrebuje v závislosti od kontextu na to, aby urobil rozhodnutie o obchodnej transakcii a tým zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil.

Odbornou starostlivosťou v zmysle zákona č. 250/2007 Z.z. sa rozumie úroveň osobitnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od predávajúceho pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi, zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti.

Podľa § 4 ods. 8 citovaného zákona predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

Už vyššie súd konštatoval, že v predmetnej zmluve chýbajú niektoré obligatórne náležitosti, čo spôsobuje dôsledok uvedený v § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. spočívajúci v tom, že spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Znamená to, že žalovaná má žalobcovi vrátiť len sumu poskytnutého úveru t.j. 500 Eur a keďže doposiaľ uhradila len 355,75 Eur, súd vyhovel žalobe len v časti a to o zaplatenie sumy 144,25 Eur.

Zároveň však súd považuje za potrebné poukázať aj na tú skutočnosť, že žalobca v zmluve uvádza okrem úroku aj akúsi odmenu vo výške 18% z istiny a neuvádza za čo táto odmena patrí. Zmluva v tejto časti je preto neurčitá a z toho dôvodu absolútne neplatná s poukazom na § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Navyše opäť takýto postup možno vyhodnotiť ako nepoctivé správanie a nekalú obchodnú praktiku, ktorou žalobca sa snažil vyvolať dojem nízkeho zmluvného úroku. „Odmena“ ako zisk veriteľa, pokiaľ nesúvisí s nejakým iným konkrétnym jeho plnením vo vzťahu k dlžníkovi okrem poskytnutia úveru, predstavuje vo svojej podstate úrok. V danom prípade, ak by sme vychádzali zo záveru, že odmena je len za to, že bol poskytnutý úver, znamená to, že mala byť zahrnutá do úroku a v takomto prípade dohodnutý úrok by predstavoval 38% istiny za dohodnutú dobu 13 mesiacov splatnosti, čo ročne činí 35,07%. V tejto súvislosti súd zisťoval priemerné úrokové sadzby na internetovej stránke NBS pri spotrebiteľských úveroch v júni 2012 s dobou splatnosti od 1 do 5 rokov a zistil priemernú úrokovú sadzbu okolo 15,10% p.a. Súdy už vo viacerých svojich rozhodnutiach sa zaoberali platnosťou dohody o úrokoch v úverovej zmluve s ohľadom na korektív zakotvený v § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Najvyšší súd SR v rozsudku 5Cdo 26/2011 zo dňa 26.4.2012 uviedol: „neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovanými bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek“. Najvyšší súd ďalej poukázal na to, že dlžník uzatvára zmluvu

o peňažnej pôžičke práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník z takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané, až úžernické úroky.

Podľa názoru súdu, pokiaľ dohodnutý úrok predstavuje navýšenie viac ako 100% oproti priemeru bánk, ide o úrok neplatný pre rozpor so zásadou dobrých mravov. V tejto súvislosti možno poukázať aj na rozsudky Krajského súdu v Prešove 3Co 151/2013 zo dňa 25.9.2013, 16Co 71/2011 zo dňa 8.12.2011. Aj z uvedených dôvodov súd preto vyhodnotil časť úverovej zmluvy a to v časti dohody o odplate za neplatnú s poukazom na § 39 a § 3 ods. 1 OZ, ako aj § 41 OZ.

Žalobca uplatnil tiež nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty. Tá je však upravená len v obchodných podmienkach, ktoré nepodpísali obaja účastníci zmluvy.

Zmluvná pokuta je upravená v § 544 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka.

V danom prípade bol poskytnutý úver vo výške 500 Eur a dohodnutá bola mesačná zmluvná pokuta vo výške 3,3% z istiny úveru, čo mesačne predstavuje 16,50 Eur. Podľa názoru súdu takto dohodnutá zmluvná pokuta je neprimeraná a je v rozpore so zásadou dobrých mravov v zmysle § 3 ods. 1 OZ a teda je potrebné ju považovať za neplatnú. Navyše súd, a to považuje za dôležitejšie, nepovažoval za platné dojednanie zmluvnej pokuty v obchodných podmienkach a teda nie v zmluve. V tejto súvislosti možno poukázať na právny záver vyslovený v náleze Ústavného súdu ČR I. US 3512/11 zo dňa 11.11.2013. Podľa neho v rámci spotrebiteľských zmlúv dohody o zmluvnej pokute zásadne nemôžu byť súčasťou tzv. VOP, ale len samotnej spotrebiteľskej zmluvy. Ústavný súd zdôraznil, že dodávateľ má sa chovať k spotrebiteľovi, ktorý je slabšou zmluvnou stranou poctivo, v opačnom prípade mu nie je možné poskytnúť právnu ochranu. Zásada poctivosti sa prejavuje aj tým, že zmluvné dojednania nesmú byť umiestnené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nutné do každej zmluvy prepisovať ujednanie technického a vysvetľujúceho charakteru a naopak nesmú slúžiť k tomu, aby v nich dodávateľ skryl ujednania, ktoré sú pre spotrebiteľov nevýhodné a u ktorých predpokladá, že ujdú jeho pozornosti.

Výrok o trovách konania vyplýva z ustanovenia § 142 ods. 2 O.s.p. Náhradu trov konania si uplatnil len žalobca, ten však bol v prevažnej časti uplatneného nároku neúspešný, jeho úspech predstavoval len 37% a preto súd mu náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie možno podať do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,

b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.